

21. æk korrika

2019ko apirilaren 4tik 14ra GARESTIK GASTEIZA

21. korrika
2019ko apirilaren 4tik 14ra
GARESTIK GASTEIZA

Egin klik KORRIKari!

B1

1980tik hona, KORRIKAREN hogeit hamar edizio joan dira. Guztietan, hamaika istorio bitxi bizi izan dituzte partaideek. Laster, apirilaren 4an, 21. KORRIKA abiatuko da, Garestik, eta abentura eder gehiagorako lekua egongo da. Zeurea izango ote da horietako bat?

KORRIKako istorio bitxiak

KORRIKAren hogeitaz edizioetan, denetarikoa pasadizoak gertatu zaizkie antolatzaileei eta parte-hartzaileei. Orri hauetan, gutxi batzuk irakurri ahal izango dituzu.

Mezua gora, mezua behera.

Lehenengo KORRIKA antolatzerakoan, abentura handian sartu ziren AEKko lagunak. Euskal Herri osoa zeharkatu nahi zuten, korrika. **Erronka**² handia! 2.000 kilometroko ibilbidea diseinatu behar zen, antolatzen laguntzeko jendea lortu, parte-hartzaileak animatu, lasterketa finantzatu...

Zalitasun horiek **buruan**³, lehenengo KORRIKA Oñatitik atera zen, 1980ko azaroaren 29an, eta ibilbidean, antolaketa-arazoez **gain**⁴, beste zailtasun bat aurkitu zuten korrikalariak: negua aurreratu egin zen, eta errepideak euriz eta elurrez bete zituen.

Baina antolaketa-arazoez eta eguraldi kaskarrak ezin izan zuten KORRIKA gelditu, eta abenduaren 7an lasterketa Bilbon sartu zen. Amaitzeko, Rikardo Arregik 1966an idatzi zuen mezua irakurtzea baino ez zen falta. Mezuak lekukoaren barruan gorderik bidaiatu zuen Oñatitik Bilbora, eta azken eguneko jaietan publiko egin behar zen. Baina lekukoa zabaldutakoan, **ezustekoa**⁵: hutsik zegoen! Mezua bidean galdua zen. **Ekitaldia**⁶ ez **etete**⁷, Julen Kaltzadak AEK-ko diskutsioa irakurri behar izan zuen.

Hala ere, Rikardo Arregiren mezua ez zen ahaztu, eta 1982ko maiatzaren 30ean, KORRIKA bat geroago, Donostiako Bulebarrean irakurri zuen Julen Kaltzadak berak, bigarren edizioaren amaiera-ekitaldian.

Gose-grebalariak korrika

Larogeiko hamarkadan, Euskal Herriko egoera politikoa **nahasia**⁸ zen. **Testuinguru**⁹ hartan, 1985eko maiatzaren 21ean gose-greba hasi zuten Gasteizko AEK-ko zazpi irakaslek. Laupabost hil zeramatzen kobratu gabe, eta arazoa konpondu arte ez zutela **etsiko**¹⁰ **jakinarazi**¹¹ zuten.

Ekainaren zazpian, AEK Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailarekin elkartu zen. Bilerak ez zituen eman AEKren arduradunek espero zutena, baina erakundeetan jarrera-aldaketa **sumatzen**¹² zenez, greba uztea erabaki zuten.

Bi egun geroago, ekainaren bederatzian, 4. KORRIKA Gasteizetik igaro zen, Iruñerako bidean. 1.927. kilometroan, gose-grebalariak hartu zuten lekukoa, eta AEKrentzako diru publikoa eskatzen zuen pankarta eraman zuten. 18 egunez gose-greban egon ondoren, bazuten,

oraindik, euskararen alde borrokatzen jarraitzeko indarra, baita korrika egitekoa ere.

KORRIKAn parte hartzeko adinik ez

KORRIKAn lehenengo edizioetan, **ohikoa**¹³ zen ikustea, korrikalarien artean, Jose Migel Barandiaran antropologo ezaguna, sotana jantzita eta txapela buruan. Seigarren KORRIKAn, azkenean, Barandiarani omenaldia eskaintzea erabaki zuen AEK-k. 1989. urtea zen, Jose Migelek 100 urte bete zituen urtea, eta, omenaldia jasotzeaz gain, bere kilometroa ere egin zuen ataundarrak, lekukoa eskuan.

Bitxia izan zen ehun urteko korrikalaria ikustea; **are bitxiagoa**¹⁴ bederatzigarren KORRIKAn Iruñean gertatu zena: oraindik jaio gabeko "korrikalari" batek kilometro bat erosi zuen. Korrikalari hark Aitziber Ganuza zuen izena, eta neke handirik gabe egin zuen bere kilometroa, gozo-gozo, Itziar amaren sabelean.

Behi eroak eta KORRIKA

2001eko udaberrian, 12. KORRIKA Gasteiztik atera zenean, behi **eroen**¹⁵ gaitza zebilen Europa osoan. Euskal Herrian, 2001eko otsailean agertu zen lehenengo kasua, Aezkoan (Nafarroa); bigarrena Azpeitian, hilabete geroago. Europako estatuen arteko susmoak **agerikoak**¹⁶ ziren, eta mugak itxiko ziren zurrumurruak entzuten ziren.

Zurrumurruak KORRIKAn antolatzaileengana heldu ziren, baina inork ez zituen serio hartu. Apirilaren 1ean, orde, KORRIKA Iparraldean zebilenean, bertako hedabide batek berria zabaldutakoan: Frantziako Gobernuak mugak itxiko zituen, bai ibilgailuei, bai oinezkoiei.

Berriak kezka handia sortu zuen. Nola pasatuko ziren Hegoaldera KORRIKAn autoak eta ehunka korrikalari? Halere, antolatzaile guztiak ez zeuden urduri. **Izan ere**¹⁷, Iparraldekoak lasai-lasai **ziruditen**¹⁸. Nola ez! Apirilaren lehena, berria zabaldutako eguna, egun berezia da Frantziar estatu osoan, Ipar Euskal Herrian barne: *poisson d'avril* da, inozentaden eguna. Berria horixe baino ez zen: hedabide baten txantxa.

Hegoaldean sartzeko, KORRIKAn ibilgailu eta parte-hartzaile guztiek alfonbra desinfektatzaile erraldoi baten

gainetik gurutzatu behar izan zuten Behobiako zubia. Dena den, lasterketak arazorik gabe igaro zuen muga, baita, egun batzuk geroago, Ibardin mendatekoa ere, berriro Iparraldean sartzeko. Edizio hura Baionan amaitu zen, apirilaren 8an.

KORRIKA Xtrem

15. KORRIKA hasi zenean, alarma-egoeran zegoen Euskal Herri erdia, elurra **zela kausa**¹⁸. Edizio hura Karrantzatik abiatu zen, martxoaren 22an. Bigarren egunean, Arabako Errioxan, Urizaharreko mendatea zeharkatu behar zen, baina errepidea itxita zegoen ibilgailu guztietarako. Hala ere, antolatzaileek espero zuten Arabako Aldundiak errepidea garbitzea, eta lasai zeuden... arazo batez konturatu ziren arte: mendateko hegoaldeko kilometro batzuk ez zeuden Araban, Errioxan baizik.

Mendatera iristeko ordu gutxi falta zirenean, KORRIKAREN antolatzaileek abisua eman zioten Errioxako Diputazioari, eta KORRIKA Errioxako mugara heldu zenean bidea garbi zegoen. Elurra kentzeko makina **pasatu berri**¹⁹ zen. Araban berriro sartzean, ordea, errepidea elur azpian desagertu zen.

Kateak jarrita, KORRIKA animatzen zuten autoak aurrera egiten saiatu ziren; gero eta elur gehiago zegoela ikusita, baina, **gailurrera**²⁰ iristeko lau bat kilometro falta zirenean atzera egin behar izan zuten. Dena den, KORRIKAK aurrera jarraitu zuen. Izan ere, korrikalari eta antolatzaile batzuek gorantz jarraitu zuten elur artean, ahal izan zuten moduan, eta lekukoa mendatearen bestaldera eramatea lortu zuten.

Sei bat kilometro aurrerago, KORRIKAREN ibilgailuak berriro aurkitzean, lasaitu egin ziren antolatzaileek. Akabo arazoak! Gizajoeak ez zekiten, orduan, nolako **segada**²¹ prestatzen ari zitzairen Ebro ibaia Castejón aldean. Baina hori beste istorio bat da.

Berredatzi esaldi hauek, eskaintzen zaizkizun hitzak erabiliz.

- 1980an, AEK-ko lagunek Euskal Herri osoa zeharkatu nahi zuten, korrika.
1980an, _____ **asmoa zuten, korrika.**
- Baina antolaketa-arazoez eta eguraldi kaskarrak ezin izan zuten KORRIKA gelditu.
Baina _____ **lortu.**
- 1985eko maiatzaren 21ean, gose-greba hasi zuten Gasteizko AEK-ko zazpi irakasle.
_____, **gose greba** (egin) _____ **hasi ziren Gasteizko AEK-ko zazpi irakasle.**
- Seigarren KORRIKAN, azkenean, Barandiarani omenaldia eskaintzeko erabakia hartu zuen AEK-k.
Seigarren KORRIKAN, azkenean, _____ **erabaki zuen AEK-k.**
- Zurumurruek KORRIKAREN antolatzaileengana heldu ziren, baina inork ez zituen serio hartu.
Zurumurruek _____ **arren,** _____.
- Kateak jarrita, KORRIKA animatzen zuten autoak aurrera egiten saiatu ziren...
Kateak jarrita, _____ **nahi izan zuten...**

- 1. Bitxi:** curioso, -a; *particulier*, -ère
- 2. Erronka:** reto, *défi*
- 3. Buruan:** en mente; *en tête*
- 4. -z gain:** además de; *en plus de*
- 5. Ezusteko:** sorpresa; *surprise*
- 6. Ekitaldi:** acto; *acte*
- 7. Eten:** interrumpir(se);
(s')*interrompre*
- 8. Nahasi:** complejo, -a; *compliqué*

- 9. Testuinguru:** contexto; *contexte*
- 10. Amore eman:** ceder; *ceder*
- 11. Jakinarazi:** comunicar; *informer*
- 12. Sumatu:** percibir; *percevoir*
- 13. Ohiko:** habitual; *habituel*, -elle
- 14. Are -ago:** aún más; *encore plus*
- 15. Ero:** loco, -a; *fou*, *folle*
- 16. Ageriko:** visible; *évident*
- 17. Izan ere:** de hecho; *en fait*

- 18. Ziruditen:** parecían; *semblaient*
- 19. Dela kausa:** a causa de; *à cause de*
- 20. Berri:** recién; *recémment*
- 21. Gailur:** cima; *sommet*

Hamaika modu KORRIKAn parte hartzeko

Hamaika modu dago KORRIKAn parte hartzeko eta hura bizi izateko: antolakuntzan aritu, kilometro bat erosi, lasterketan ibili... Jarraian, modu horietako batzuk ezagutuko ditugu, bizi izan dituzten protagonistek kontatuta.

AMAIA UBABU

"Txikitatik hartu izan dut parte KORRIKAn, hutsik egin²² gabe"

Amaia Aribekoa da, baina Orbaitzetan bizi da familia-rekin. Gizarte-hezitzailea da, eta **betidanik²³** ezagutzen du KORRIKA. **"Zirrara handia eragiten²⁴ dit, asko gus-tatzen zait jendearen lana, herrietako giroa, KORRIKA iritsi baino lehen eta iristean antolatzen diren ekitaldiak, jendea pozik, alai, urduri... ikustea. Oso-oso bereziak dira lasterketa heltzen denean sentitzen diren urduritasuna eta emozioa. KORRIKak bultzada handia ematen dio euskarari, jendea euskaraz aritzera animatzen du, ikasten ari direnak animatzen ditu, eta, jakina, irakasleei ere garrantzia ematen die".**

1980. urtetik, 20 KORRIKA egin dira, eta Amaiak guzti-etan hartu du parte. **"Lehenengo KORRIKAn, haur-kotxean eraman ninduten, eta handik aurrera ez dut hutsik egin: ahal izan dudanean, korrika eginez; haurdun nengoenean, oinez; lesionatuta egon nintzenean, autoz... baina beti-beti kilometroak eginez. Lekukoa hiru aldiz eraman dut, eta sentitzen den zirrara ezin da azaldu, oso alai eta berezi sentitu nintzen".**

Orain, alabei transmititzen die KORRIKAre berezitasuna, haiek ere KORRIKA maitatzen ikasteko. **"KORRIKAre abestiak askotan entzuten ditugu, petoak etxean zintzilikatuak ditugu, haien ikastetxeetan KORRIKA egiten dugu, eta aurtengo KORRIKAn parte hartuko dugu oihu eginez, abestuz... Apirilean, ahal dugun guztia ibiliko gara KORRIKAn. Har ezazue parte zuek ere! Aupa KORRIKA eta euskara!"**

MIREN ERZILLA

"Pribilegioa da KORRIKA animatzen duten furgonetetan ibiltzea"

Miren Erzilla durangarra duela 30 urte hasi zen AEKn eskolak ematen, **"familia-tradizioari jarraiki, amaren etxean denak izan baitira euskara-irakasleak".**

11. KORRIKAn, furgonetan joatea proposatu zioten, eta ordutik hona ia KORRIKA guztietan aritu izan da **"furgonetera"** lanetan. **"Denetik egin behar izaten da: lekukoa zaindu; KORRIKA zaindu, seguru eta polit joateko, eta argazkiak ongi ateratzeko; lasterketaren abiadura zaindu, toki bakoitzera garaiz heltzeko; furgoneta gidatu; mikrofonoaz korrikalariak animatu eta haien parte-hartzea eskertu... Pribilegioa iruditu zait beti lan hori egin ahal izatea. Alde batetik, aukera **pare-gabea²⁵** delako, Euskal Herri osoan KORRIKA noa bizi den ikusteko: hirietako jendetza izugarria, herri edo auzoetako parte-hartze **xumeagoa²⁶**...; bestetik, jendeak lasterketan jartzen duen ilusioa hamaika egunez **partekatzen²⁷** delako. Horren harira, **erabat²⁸** euskaldunak ez diren eskualdeak aipatu nahi ditut: ematen du euskaldun gutxiago bizi diren inguruetan energia berezia izaten dela KORRIKA igarotzean. Euskaraz bizitzeko gogoia eta AEKri laguntzeko asmoa ederto ikusten dira hor."**

Furgonetetan doazen lantaldeak ere gogoratu ditu Mirenek. **"Ilusioz ekiten diogu denok lanari, eta **harre-man²⁹** estuak sortzen dira. Nire lagunik minenetako batzuk horrela ezagutu nituen. Beraz, zentzu guztietan da garrantzitsua niretzat KORRIKA."**

MARKOS HERNANDEZ

"Hau izango da nire lehenengo KORRIKA"

Markos barakaldarrak 41 urte ditu, eta bere herriko AEKn dabil ikasle. "Beti bizi izan naiz Barakaldon, baina, nahiz eta euskaldun sentitu, ez dut euskara ikasteko aukerarik izan. Txikitan, eskolan, ez ziguten irakatsi. Betidanik nahi izan dut euskaraz hitz egin, eta orain denbora dudanez, ikasten hasi naiz."

Aurtengoa izango da bere lehen KORRIKA. "Badakit zer den KORRIKA, eta zertarako egiten den; helburua euskara bultzatzea da, eta oso garrantzitsua da gure hizkuntza eta gure kultura ez galtzeko, eta mundu osoan ezagutzeko. **Aitortu**³⁰ behar dut inoiz ez naizela KORRIKAn egon, baina hemendik aurrera saiatuko naiz guztietara joaten. Helburua benetan ederra da euskaldunontzat; orain,

euskaldunago sentitzen naiz. KORRIKA honetan elkar ikusiko dugu."

OLATZ GOITISOLO

"Pirinioetako KORRIKA batzordeko kidea naiz"

Olatz, 43 urteko lekeitiarra, 2005ean joan zen Auritzera lan egitera. Urte hartan, 14. KORRIKA h Orreagan hasi zen, Olatzen bizileku berritik kilometro gutxira, eta lekeitiarrak lasterketaren antolaketan parte hartzea erabaki zuen. "Beti egon naiz prest euskararen alde lan egiteko, maite dudalako, nire bizitzaren parte garrantzitsua delako, euskaldunon hizkuntza delako. Lekeition, Euskal Herrian Euskaraz taldeko militantea izan nintzen. Horregatik, KORRIKA Orreagan hasiko zela jakin nuenean, prestaketa haietan parte hartzea erabaki nuen."

Garai hartan, bikotekidea ezagutu zuen Olatzek, eta han gelditu zen bizitzen. **Geroztik**³¹, ahal izan duen guztietan, KORRIKA **batzordeetan**³¹ parte hartu izan du. "Batzorde hauen helburua da KORRIKA antolatzea: kilometroak saldu eta banatu, KORRIKA laguntzaileak egin, materiala saldu, KORRIKA Kulturala eta aurkezpena prestatu (musika- eta dantza-jaialdiak, bertso-saioak, bazkaria...),

KORRIKA txikia antolatu, eta lasterketa eskualdean izango den egunetarako behar den guztia **atundu**³²."

Batzordean parte hartzen du euskararekin konprometitu dagoelako. "Argi dut beti egingo dudala euskararen alde, erabilera bultzatuz eta gure hizkuntzan bizitzeko eskubidearen alde borrokatuz."

Azpimarratu forma zuzenak, eta esan: esaldi hauek egia ala gezurra dira?

EGIA GEZURRA

☐	☐	1. Amaiak beti hartzen du parte KORRIKAn, nahiz eta/baita ere lesionatuta egon.
☐	☐	2. Amaiak KORRIKAn parte hartzera gonbidatu digu/gaitu .
☐	☐	3. Markos, euskara ikasten hasi denetik/duenetik , euskaldunago sentitzen da.
☐	☐	4. Euskara ikasten/ikastea hasi aurretik, Markos KORRIKA guztietara joaten zen.
☐	☐	5. Olatz Auritzera joan zenean hasi zen euskararen alde lan egitea/egiten .
☐	☐	6. Olatzek azaldu du KORRIKA batzordetan/batzordeetan lan handia egiten dutela.
☐	☐	7. Mirenek dio hain/hainbeste euskaldunak ez diren eskualdeetan energia berezia sentitzen dela.
☐	☐	8. Mirenek lagun minak egitea/egiteko aukera izan du KORRIKAn.

22. **Huts egin:** faltar; *manquer*

23. **Betidanik:** desde siempre; *depuis toujours*

23. **Zirrara eragin:** emocionar; *émouvoir*

24. **Paregabe:** sin igual; *sans pareil*

25. **Xume:** humilde; *humble*

26. **Partekatu:** compartir; *partager*

27. **Erabat:** del todo; *totalément*

28. **Harreman:** relación; *relation*

29. **Aitortu:** confesar; *avouer*

30. **Geroztik:** desde entonces; *depuis lors*

31. **Batzorde:** comité; *comité*

32. **Atundu:** preparar; *préparer*

Hiztegia

LAUKI LERROA

Hitzak osatu ondoren, idatzi hizki bakoitza dagokion laukitxoan, eta KORRIKAn askotan esaten dugun esaera zahar bat irakurriko duzu.

1	2	1	2	3	2		4	5	3	6	7	8
7	4	9	7	10	7	11	12	3		5	13	

1. Animalien kaka.

$\overline{1}$ $\overline{2}$ $\overline{11}$ $\overline{2}$ $\overline{14}$ $\overline{13}$ $\overline{7}$

2. Sanferminei hasiera emateko erabiltzen diren musika-tresnak.

$\overline{9}$ $\overline{6}$ $\overline{4}$ $\overline{14}$ $\overline{13}$ $\overline{7}$ $\overline{12}$ $\overline{8}$ $\overline{7}$ $\overline{3}$

3. Suak sortzen du.

$\overline{3}$ $\overline{5}$ $\overline{7}$

4. Buruaren azpian dago.

$\overline{4}$ $\overline{5}$ $\overline{10}$ $\overline{2}$ $\overline{7}$

5. Zuk eta nik.

$\overline{1}$ $\overline{6}$ $\overline{3}$

ERANTZUN GUZTIAK:
<http://www.korrika.eus/euskalte-gietarako-unitate-didaktikoak.html>

Izan korrika laguntzailea

Klika KORRIKA!

12 euroren truke, garrantzitsuena lortuko duzu: AEKren euskaltegiei laguntzea. Horrez gain, pina eta txartelaren abantailak eskuratuko dituzu.

Izena eman nahi dut

AIMAR KARRIKAREN BERTSOAK

Ikasle nekaezina
 Heldu eredugarria
 Irakasle militante
 Amets batek ekarria
 Etorkin iritsi berri
 Amatxi miresgarria
 Mintzatzen saiatzen zaren
 Zaharra eta berria
 Lekukoaren egurra
 Eta barruko orria
 Ikurrina da berdea
 Morea eta gorria
 Korrikak bildu dezala
 Denon Euskara Herria

Gazte zaharkitu eta
 Zahar aldarte gazteko
 Herriari sustraitua
 Ta adar hosto askeko
 Korrika iritsi zaigu
 Berriz adierazteko
 Ez gaudela irauteko
 Hemen gaudela hazteko
 Pausoz pauso euskaldunon
 Ama Lurra marrazteko
 Hogeitabatgarrenean
 Prest naiz korrika hasteko
 Bakar bat falta delako
 Partida irabazteko

ZALDIEROAREN KOMIKIA

De Rerum Natura

@zaldiero

